

BALATONBERÉNY CSICSERGŐ – SZIGET TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE

Balatonberényben található Csicsergő-sziget **Balatonfenyves-Máriafürdő-Balatonszentgyörgy berek jellegű nádasainak, amely a déli part egyetlen nagy kiterjedésű összefüggőnek tekinthető nádas tömbjének része. A terület** 1996 óta a helyi védelem alatt áll, a sokszínű madárvilágát már évtizedekkel ezelőtt megfigyelték. A sziget közvetlen kapcsolatban áll a Balatonnal, amely NATURA 2000 védelem alatt áll.

1. Természetvédelmi célkitűzések

Jelen helyi védelem célja, hogy a Csicsergő – sziget területen:

- 1.1. A területre jellemző fűz-nyár ligetes, nádas és gyepes élőhelyek sokszínű növényvilágának megőrzése sikeres legyen.
- 1.2. A területen található állatvilág megőrzése, különös tekintettel a fészkelő madárállományra pl. jégmadár (*Alcedo Atthis*), cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*), énekes nádiposzáta (*Acrocephalus palustris*), foltos nádiposzáta (*Acrocephalus schoenobaenus*) guvat (*Rallus aquaticus*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), függőcinege (*Remiz pendulinus*) és a vidra (*Lutra lutra*) állományaira, a kétéltű szaporodóhelyek zavartalanságának biztosítása, az ezeken élő védett fajok, pl. a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), kecskebéka (*Pelophylax esculentus*), kacagó béka (*Rana ridibunda*), kis tavibéka (*Rana lessonae*), tarajos göte (*Triturus vulgaris*), pettyes göte (*Triturus cristatus*), valamint a területen élő hüllők (pl. mocsári teknős (*Emys orbicularis*), fürgedyík (*Lacerta agilis*), vízisikló (*Natrix natrix*), kockás sikló (*Natrix tessellata*) és szaporodóhelyeik védelme.
- 1.3. A kezelési terv megvalósítása tegye lehetővé, hogy a Csicsergő-sziget területen a természetes ökológiai folyamatok érvényesülhessenek és azok megfigyelése biztosítva legyen, a nádas és a csatlakozó vegetációegységek közvetlen, az állatvilág közvetett védelmét szolgálják.
- 1.4. A jellegzetes tájkép, a nádasok, fűz-nyár ligetek, magassásosok, valamint az őshonos fajokból álló facsoportok mozaikjainak megőrzése azok fenntartásával, illetve helyreállításával; további cél az élőhelyek természetességi állapotának javítása, térbeli változatosságuk, biológiai sokféleségük növelése az őshonos élővilág tekintetében.
- 1.5. Az agresszív, invazív neofitonok terjedésének visszaszorításával elő kell segíteni az élőhelyek társulásainak természetközeli fajösszetételi állapotának fennmaradását;
- 1.6. a természetvédelem érdekeivel összhangban a terület természeti értékeinek kutatása és bemutatása;
- 1.7. a védett terület jogi helyzetét úgy kell rendezni, hogy a terület természetvédelmi megőrzése, kezelése és bemutatása a leghatékonyabban történhessen.

2. Természetvédelmi stratégiák

A szigeten kialakult puhafaligetek, nádasok és azok természetes kísérőfajainak együttese a vízi, mocsári, élőhelyekhez kötődő állatfajok élőhelyeül szolgálnak. Az állatfajok védelmét, létfeltételeik fenntartását hosszú távon biztosítani kell.

Ennek módjai:

- 2.1. A nádasok, magassásosok és az honos fajokból álló természetes facsoportok háborítatlanságának biztosítása.
- 2.2. Az invazív fajok és az özönfajok, így különösen a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), süntök (*Echinocystis lobata*), sövényiszulák (*Calystegia sepium*) visszaszorítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- 2.3. Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások beindítása.
- 2.4. A terület jellegzetes táji értékei védelmének biztosítása a tájkép-átalakítással járó tevékenységek szabályozásával, a partszegélyi nádasok feltöltésének és más földmunkák teljes tilalma, hulladékok és más, a területre üdülési-, vagy természetvédelmi célból nem tartozó tárgyak tárolásának teljes tilalma.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- a) Az eredeti természeti és környezeti állapot bármilyen módon történő megváltoztatása tilos!
- b) Az őshonos növénytársulások, növények, így különösen a Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelettel is védett nád eltávolítása, kivágása, kiirtása, égetése tilos!
- c) Tilos a természetvédelmi területen olyan létesítményt elhelyezni és üzemeltetni, amely a táj jellegét, védett növény- és állatvilágának élettevékenységét, valamint a természetvédelmi terület rendeltetésének betöltését zavarja vagy veszélyezteti!
- d) A területen gép, munkagép elhelyezése, tárolása tilos!
- e) Tilos bármiféle természetidegen anyag - amely alkalmas lehet arra, hogy a vizes élőhelyek ökológiai egyensúlyát veszélyeztesse – elhelyezése, illetve tárolása!
- f) A terület építési törmelékkel, földdel - különösen más területéről származó földdel - történő feltöltése, építőanyag, hulladék, vegyszerek, gumik lerakása, deponálása tilos!
- g) Tűzet gyújtani és égetni tilos!
- h) Tilos technikai sporttevékenységet végezni!

A természetvédelmi hatóság engedélye szükséges különösen:

— a terület nem természetvédelmi célú igénybevételéhez;

— a területek jellegének, használatának megváltoztatásához.

Ha a nádas kipusztulása a tulajdonos (vagyonkezelő, használó) jogellenes mulasztásának vagy tevékenységének az eredménye, az eredeti állapotot köteles a saját költségén helyreállítani. Aki a nádas károsítja, az köteles az érintett területen a nádas-rehabilitációt - szakértői útmutatás és ellenőrzés mellett - elvégezni. Ha e kötelezettségét nem teljesíti, a nádas-rehabilitációra a hatáskörrel rendelkező hatóság kötelezi, ennek eredménytelensége esetén a rehabilitációt költségére elvégezteti.

3.1.2. Fajok védelme

- a) A hal, kétéltű, hüllő és vízimadár szaporodóhelyek zavartalanságát a tavaszi időszakban biztosítani kell, munkavégzés, vagy zavaró beavatkozás végzése március 1. és június 30 között tilos! Ez alól kivételt képez a kialakult gyepes területen a zöldfelületgazdálkodás, melyet úgy kell elvégezni ezen időszakban, hogy a legkisebb mértékben zavarja az élővilágot.
- b) A területen található védett növények mozgatása vagy az ilyen növények, illetve azok élőhelyét érintő egyéb beavatkozás tilos!
- c) A természetvédelmi kezelő mesterséges odúk kihelyezésével segíti az odúlakó madár és denevérfajok sikeres megtelepedését. Ezen odúk zavarása tilos!

3.1.3. Látogatás, oktatás, bemutatás

- a) A területet oktatási és bemutatási céllal, a gazdag állat- és növényvilág megfigyelésre, tanulmányozására lehet hasznosítani. A területen található madár lest a megfigyelésre, tanulmányozásra bárki használhatja, az ide vonatkozó szabályok betartása mellett.
- b) A terület látogatása – a jogszerűen gazdálkodók és a természetvédelmi kezelést végzők kivételével - csak gyalogosan lehetséges.
- c) A területen a továbbiakban természeti értékeket garantáló módon tanösvény kialakítása lehetséges.

3.1.4. Kutatás, vizsgálatok

A területen csak a természetvédelem érdekében történő, illetve a terület természetvédelmi kezelésével kapcsolatos, a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett, részletes kutatási tervvel rendelkező kutatási tevékenység engedélyezhető.

3.1.5. Terület- és földhasználat

- a) A területen új építmény létesítése - természetvédelmi kezelést, illetve az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérését szolgáló építményen kívül – tilos!
- b) Tehát a területen tilos minden olyan új létesítmény építése, fejlesztése, felállítása, ami nem közvetlenül természetvédelmi célokat szolgál, így pl: épület, építmény, infrastruktúra-hálózat (pl. elektromos hálózat és berendezései), közmű, feltáró- és sétaút, emlékmű, lépcső, támfal, víziállás, csónakkikötő stb.
- c) A területen természeti értékeket garantáló módon tanösvény kialakítása lehetséges, a meglévő utak, bejárók, ösvények engedély nélkül szélesítése tilos! Az újonnan vagy engedély nélkül a nádasba, lápos területbe vágott utat, ösvényt a tulajdonos köteles visszaállítani az eredeti állapotába!
- d) A területen új nyomvonalas létesítmény nem építhető. A meglévő vezetékek esedékes felújításakor a nyomvonalakat a területen kívülre vagy felszín alá kell helyezni.
- e) A terület vízellátása érdekében nem engedélyezhető olyan beavatkozás, amely csökkentheti a terület vízkészletét!
- f) A területen csak a természetvédelmi kezelés, valamint jogszabályban előírt engedéllyel rendelkező tevékenységek végzése érdekében (ideértve a munkagépek behajtását is) lehetséges gépjárművel történő közlekedés.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Nádasok kezelése

- a) Nádaratás csak a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, és a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Balatonra vonatkozó aktuális irányelvei betartásával végezhető.
- b) A nádaratás során 70 % avas nádat vissza kell hagyni a területen. Nagygépes aratás kizárólag a víz felől végezhető. A bejárók közötti, berkesedő részek vágására kisgépes és kézi megoldás alkalmas és lehetséges.
- c) Ha a nádas (beleértve az egyéb vízparti növényzetet) kipusztulása a tulajdonos (vagyonkezelő, használó) jogellenes mulasztásának vagy tevékenységének az eredménye, az eredeti állapotot köteles a saját költségén a mulasztást megállapító végzés jogerőre emelkedését követően 3 hónapon belül helyreállítani! A helyreállítás elmaradása esetén az illetékes hatóság azt a tulajdonos költségére elvégezteti.

3.2.2. Művelés alól kivett területek kezelése

Az őshonos fafajokból álló, nem üzemtervezett facsoportokat kímélni kell, de a megtelepedő idegenhonos faegyedeket el kell távolítani, egyéb esetben fás szárú növények telepítésére, kivágása és pótlása a települési zöldinfrastruktúráról, a zöldfelületi tanúsítványról és a zöld védjegyről szóló 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet alapján lehetséges.

4. Egyéb tevékenység végzése a védett területen

4.1. Horgászat

A terület helyi védettsége nem akadályozza a magánszemélyek horgászati tevékenységét. Üzletszerű tevékenység köré szerveződő horgászat a védett területen azonban tilos, kivéve az önkormányzat által létrehozott strandokon, az önkormányzat által meghatározott szabályok szerint! A horgászati tevékenység a természet kímélete, és védelme mellett gyakorolható, figyelemmel arra, hogy Balatonberényben népszerű tevékenység a horgászat. A horgászati tevékenység nem gyakorolható a nádasok és vízi élőhelyek aránytalan veszélyeztetésével, károsításával, valamint nem járhat a fürdőzők aránytalan zavarásával. A horgászat az alábbi többlet-szabályok betartásával gyakorolható:

- a) A horgászati célból történő nádirtás tilos!
- b) Vízi-járművet tárolni csak az arra kijelölt, engedélyezett víziállásoknál lehet!
- c) A Balatonra vonatkozó előírásokat a területi engedélyekben fel kell tüntetni!
- d) Vízijárművel a nádasban közlekedni, abba a jármű részére utat vágni nem szabad!